

JÄMIJÄRVEN KUNTA

ESI- JA PERUSOPETUKSEN OPPILAIDEN KOULUKULJETUKSIA KOSKEVAT PERIAATTEET

1.8.2020 alkaen

Hyväksytty sivistyslautakunnassa:
10.10.2007
25.3.2014 (päivitys)
28.4.2016 (päivitys)
28.4.2020 (päivitys)

1. YLEISTÄ

Tässä asiakirjassa esitetään ne perusteet, joiden mukaan Jämijärven kunnassa myönnetään esi- ja perusopetuksen oppilaille kunnan kustantama koulukuljetus. Asiakirjassa kerrotaan koululaiskuljetuksiin liittyvistä käytännön asioista, sekä annetaan ohjeita kuljetusten aikaiseen käyttäytymiseen ja poikkeavien tilanteiden varalta.

Lapsella on oikeus kävelymatkaan. Kouluikäisten lasten ja nuorten pitäisi liikuntasuosituksen mukaan liikkua noin 1-2 tuntia päivässä. Koulumatkojen kulkeminen kävellen tai pyöräillen edistää terveyttä ja samalla osaltaan mahdollistaa liikuntasuosituksen täyttymistä. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omaan selviytymiseensä. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan ja opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulut tukevat omalla toiminnallaan kotien liikennekasvatusta. Muiden kuin kunnan kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään lastensa kuljetukset parhaalla katsomallaan tavalla. Myös kuljetusoppilaiden vanhemmat itse voivat järjestää koulumatkat paremmin, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä ja vastaavat tällöin syntyvistä kustannuksista.

Perusopetuslaissa määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaille kuljetuksen. Kuljetus järjestetään kunnan osoittamaan lähikouluun tai esiopetuspaikkaan (perusopetuslaki 628/1998). Kuljetusta ei järjestetä päivähoitopaikkaan eikä aamu- ja iltapäivätoimintaan.

2. KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulumatkan pituus

Perusopetuslain (628/1998 32 §) mukaan esi- ja perusopetuksen oppilas on oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen, jos oppilaan koulumatka on yli 5 km. Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jämijärven kunta järjestää maksuttoman koulukuljetuksen esikoululaisille ja peruskoulun 1-2-luokan oppilaille, mikäli koulumatka (yhteen suuntaan) lähikouluun tai esiopetuspaikkaan on yli 3 km. Esikoululaisen matka voi olla kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettua varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Maksuton koulukuljetus järjestetään 3-9 luokan oppilaille, mikäli koulumatka (yhteen suuntaan) lähikouluun on yli 5 km.

Lähikoulu määritellään sivistystoimen hallinnossa väestörekisterin perusteella kunkin tulevan esiopetuksen, perusopetuksen ensimmäisen luokan ja lukuvuoden aikana oman kunnan alueella sekä kuntaan muuttavan oppilaan osalta.

Koulumatkan mittaaminen

Matkan pituus tarkoittaa yhdensuuntaista koulumatkaa. Matka mitataan lyhintä jalankulkukelpoista ympäri vuoden käytettävissä olevaa reittiä pitkin. Koulumatka mitataan seuraavalla tavalla:

a. Alkupiste: Koulun pihalla oleva koulutakseille osoitettu kuljetusoppilaiden kuormaus- ja purkupaikka.

b. Päätepiste: oppilaan pihapiirin raja

c. Mittausprosessi:

- sivistystoimisto mittaa matkan Väestörekisterin karttaliittymää (CGI), GoogleMapsin sekä Fonectan reitinmittausohjelmaa käyttäen.
- tarkistusmittaus tehdään tarvittaessa autolla, tarkkuusmittarilla tai gps-paikantimia hyödyntäen.

Omavastuurajat

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää oppilaan koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Kilometriraja 3 km (ei koske tilapäistä kuljetustarvetta) on pisin mahdollinen omavastuumatka yhteen suuntaan, mikä oppilaan tulee varautua

kulkemaan omin neuvoin kuljetusreitien varaan. Esikoululaiset pyritään hakemaan pihapiirin rajalta.

Koulumatkan turvallisuus

Myönnetään maksuton koulukuljetusoikeus 0-6 luokkien oppilaille, jotka kulkevat tien 261 sellaisella osuudella, jolla ei ole jalkakäytäviä/pyöräteitä, eikä valoja, piennar on kapea, tieosuudella on 80 km/h nopeusrajoitus ja liikenne on vilkasta.

Huoltaja voi anoa oppilaan koulukuljetusta koulumatkan vaarallisuuden perusteella. Koulumatkan vaarallisuutta arvioitaessa otetaan huomioon teiden liikennemäärät, nopeusrajoitukset ym. liikenteelliset olosuhteet. Tarvittaessa tien vaarallisuutta mitattaessa voidaan käyttää apuna Koululiitu-ohjelmaa ja poliisi- ja tieviranomaisten lausuntoja. Päätöksen kuljetuksen myöntämisestä tekee rehtori.

Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Koulumatka saattaa olla liian vaikea oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, jos oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä esteitä kulkea koulumatka omin neuvoin. Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää:

- asiantuntijan lausuntoa
- lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi, mille ajanjaksolle edellytetään oppilaan koulukuljetuksen järjestämistä, sekä millä kulkumuodolla asiantuntija lausunnossaan suosittelee kuljetuksen tapahtuvan
- asiantuntijalausunto on toimitettava joka lukuvuosi koulukuljetusanomuksen mukana uudelleen, ellei se ole luonteeltaan pysyväislaatuinen
- sairauden takia voidaan kuljetus myöntää lääkärintodistuksen mukaisesti myös lyhyemmäksi ajaksi

Päätöksen kuljetuksen myöntämisestä tekee rehtori.

Muussa kuin lähikoulussa tai vieraassa kunnassa koulua käyvät oppilaat

Oppilaan käydessä huoltajan anomuksesta koulua vieraassa kunnassa tai muussa kuin kunnan oppilaalle osoittamassa lähikoulussa, oppilaan koulukuljetuksia ei järjestetä eikä korvata. Jos esiopetukseen hakeudutaan muualle kuin kunnan osoittamaan paikkaan, huoltajat vastaavat esiopetuskuljetuksesta. Vieraan kunnan tarjoamaan erityisopetukseen siirretty Jämijärven kunnan oppilaan koulumatkakuljetukset korvaa Jämijärven kunta.

Erityisoppilaiden koulukuljetus

Erityisoppilaiden koulukuljetukset järjestetään samojen periaatteiden ja perusopetuslain (628/1998) mukaisesti kuin yleisopetuksen oppilaidenkin kuljetukset. Erityisoppilaiden kohdalla kokonaisuus huomioiden voi olla perusteltua, että kuljetus myönnetään, vaikka kilometrirajat eivät täytyisikään.

Ensisijainen kotiosoite

Kuljetukset järjestetään vain lapsen ensisijaisen kodin ja lähimmän esiopetuspaikan tai lähikoulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen asuinpaikkaan (KHO 2006:10).

Petokyydit

Pelkkä petojen esiintyminen ei ole kuljetuksen myöntämisperuste, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä häiriökäyttäytymistä tai jatkuvaa liikkumista asuntojen tai koulumatkojen välittömässä läheisyydessä. Petokyytiä haetaan kirjallisesti/sähköisesti ja huoltajan tulee liittää hakemuksen liitteeksi riistanhoitopiiriin, riistanhoitoyhdistyksen tai petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunto/lausunnot.

Petokyytihakemukset käsitellään tapauskohtaisesti. Petokyyti voidaan myöntää syyskuu-helmikuun väliselle ajalle aamun koulumatkoihin. Tilapäinen maksuton petokyyti lakkaa välittömästi kuljetuksen syyn lakatessa. Päätöksen poikkeavasta koulukuljetuksesta akuutin petovaaran vuoksi tekee rehtori.

3. KOULULAISKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Kuljetusten järjestäminen

Kuljetukset pyritään järjestämään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti ottaen huomioon voimassaoleva lainsäädäntö sekä liikenneturvallisuusasiat. Julkisen liikenteen vuoroissa käytetään älykorttia, jonka koulu hankkii oppilaalle. Kunnan omilla järjestämällä linja-auto- ja taksireiteillä kuljettajalla on luettelo oppilaista, joille kuuluu kunnan järjestämä koulukuljetus. Kaikki kuljetusasiat hoidetaan sivistystoimiston kautta.

Koulumatkakustannusten korvauksen maksaminen huoltajalle

Oppilaan huoltajalle voidaan maksaa korvausta kuljetusehdot täyttävän oppilaan koulumatkakustannuksista, jos oppilaan sijoittaminen olemassa oleviin kuljetusreitteihin on hankalaa ja huoltaja pystyy hoitamaan kuljetukset. Korvaus on huoltajalle veronalaista tuloa.

Kuljetuksen odotus

Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta. Kuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina.

Urheiluvälineet

Koulujen liikuntatunneilla ja tapahtumissa tarvittavat välineet voidaan asianmukaisesti kiinnitettyinä kuljettaa koulukuljetuksen kyydissä.

Oppilaan sairastuminen koulupäivän aikana

Koululta otetaan yhteyttä huoltajaan oppilaan noutamiseksi kotiin.

Kuormitussäännökset

Koululaiskuljetuksissa noudatetaan liikenneministeriön asetusta koulu- ja päivähoidokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.

4. KOULUKULJETUKSEN HAKEMINEN

Esiopetuksen oppilaalle anotaan kuljetusta esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä. Perusopetuksen oppilaalle ei tarvitse tehdä hakemusta, jos kuljetusten myöntämisen perusteet täyttyvät. Muissa tapauksissa (esim. koulumatkan turvallisuus, vaikeus ja rasittavuus), kuljetusta haetaan lukuvuosittain ennen kuljetustarpeen alkamista. Kuljetukset myöntää rehtori toimivaltansa mukaisesti.

5. KULJETUKSEEN LIITTYVÄÄ TIETOA

Kuljettajan huomioitavaa

- Kuljettaja on koulumatkan aikana kasvatuksesta vastaava henkilö ja hänen antamia ohjeita pitää noudattaa.
- Kuljettaja saa ja hänen tulee puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla ja tarvittaessa ilmoittaa koululle ja sivistystoimistoon asiasta.
- Vakavien ja/tai toistuvien järjestyssääntörikkomusten vuoksi koulukuljetus voidaan evätä määräajaksi.
- Kuljettaja valvoo oppilaiden turvavöiden käyttöä.
- Taksi ei saa ohittaa pysäkkiä ennen sovittua aikaa, elleivät pysäkillä tulevat oppilaat ole mukana.
- Kuljettajalle kuljetusta varten annettavat oppilastiedot ovat tarkoitettu tiedoksi ainoastaan kuljettajalle. Kuljetettaviin ja heidän perheisiinsä liittyvät asiat ovat salassa pidettävää tietoa.

Oppilaan ja huoltajan huomioitavaa

- Autossa istutaan paikallaan koko matkan ajan. Taksissa ja myös linja-autossa, joissa on turvavyöt, pidetään ne kiinni siihen asti, kunnes auto pysähtyy pysäkillä, jossa jäädään pois kyydistä.
- Huoltajan tulee ilmoittaa taksille, jos oppilas esim. sairastuu, eikä tarvitse koulukyytiä.
- Pidemmistä ja pysyvistä kuljetusmuutoksista huoltajan tulee ilmoittaa sivistystoimistoon.
- Taksiautoilijalle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista, jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.
- Oppilaan tulee olla ajoissa pysäkillä. Koulutaksin ei tarvitse odottaa oppilasta, jos hän myöhästyy taksipysäkillä.
- Oppilaan tulee käyttää pimeään aikaan heijastinta.
- Koulutaksin aikataulussa voi olla liukumaa noin 15 minuuttia myöhempään sovitusta ajasta, keliolosuhteista ym. johtuen.
- Huoltaja on velvollinen korvaamaan oppilaan kuljetuskalustolle aiheuttaman vahingon.
- Oppilaan koulumatkaksi katsotaan hänen matkansa suorinta tietä kodin ja koulun välillä. Koulumatkaksi ei katsota sitä, että oppilas poikkeaa koulureitiltä tai ei käytä hänelle määriteltä koulukuljetusta tai menee muuta liikennettä käyttäen muualle kuin suoraan kotiinsa. Näissä tapauksissa oppilas toimii täysin omalla/huoltajan vastuulla.

Koulun huomioitavaa

- Rehtori huolehtii, että kuljetusten järjestelijä saa kuljetettavien kouluajat ym. tiedot ajoissa.
- Koulussa käsitellään aina lukuvuoden alussa kuljetuksiin ja liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat.
- Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana.

Yksityisteiden kunto

Yksityistien hoitokunta tai toimitsijamies huolehtii ja vastaa siitä, että tie on liikennetarvetta vastaavassa kunnossa. Mikäli tiellä ei pystytä ajamaan koulukyytejä, taksiautoilija ilmoittaa asiasta suoraan huoltajille sekä sivistystoimistoon. Korvaavia kuljetuksia ei järjestetä. Tarvittaessa sivistystoimisto pyytää lausunnon asiantuntijalta yksityistien kunnosta.

Kuljetuksen laatuun liittyvät kysymykset

Mahdollinen laatuvirheitä koskeva palaute osoitetaan sivistystoimistoon, jossa kaikki valitukset kirjataan ylös, selvitetään liikennöitsijän kanssa ja huomioidaan seuraavalla laadunvalvonnalla. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomisia, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

6. ONGELMATILANTEITA

Onnettomuus

Jämijärven kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa ja koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa välittömästi koulun ja kodin välillä sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Koulun vakuutus ei korvaa koulumatkalla tapahtuneita esinevahinkoja. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on liikennöitsijä velvollinen tiedottamaan koululle, sivistystoimistoon ja oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

Linja-auto tai taksi ei saavu pysäkillä

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Oppilaan tulee odottaa pysäkillä kohtuullisen (vähintään 15 min) ajan ja jos autoa ei tule, oppilaan on parasta palata kotiin ja ottaa yhteyttä kouluun. Liikennöitsijä järjestää korvaavan kuljetuksen, jos linja-auto tai taksi ei pääse hakemaan oppilaita esim. auton rikkoutumisen vuoksi. On huomioitava, että auto tulee huomattavalla viiveellä. Talviaikaan kouluauto ei aja hiekoittamatonta tai auraamatonta tietä.